

Samme Omfang, hvad enten Lovforslaget bliver vedtaget eller ikke, og hvad enten det bliver vedtaget med eller uden den nye § 6. Jeg tror altsaa ikke, at der for de ærede Medlemmer, som for at opnaa en endeligt Afslutning af denne Sag maatte være tilbøielige til at bringe et stort Offer, eller nogen stor Opfordring til at stemme den foreslaaede nye Paragraf ind i det Haab, at man derved skulde kunne naa det, som vi alle saa meget ønske, nemlig No. i disse Spørgsmaal. —

Judenrigsministeren: Jeg tør naturligvis ikke paaastaa, at der, naar Uendringensforslaget om Indsættelsen af en ny § 6 vedtages, skulde indtræde nogen No. Men det er imidlertid min Tro, at man fra alle Steder ønsker at komme til en vis No. med denne Sag, i den Mindste for en Tid. Og hvad der i altsaa er blødt for mig, det er dette, at, dersom det høje Thing med Hensyn til det foreliggende Punkt fastholder sin Afstemning fra forrige Behandling, da vil det ikke kunne undgaa at komme til at se Lovforslaget igjennem, ventelig forsynet med den Paragraf, som man sidste Gang her væggede sig ved at vedtage. — Det er meget muligt, at de ærede Medlemmer, som have talt til Fordel for de 50-aarige Forpagtninger, have set paa deres Betragtning af disse Forpagtninger, saaledes som de nu ere blevene, ikke ere meget fristende for Godseierne; jeg tør ikke benægte det, thi jeg mangler Erfaring i saa Henseende. Men jeg maa bede det ærede Thing om at erindre, at hele denne Lovgivning om de 50-aarige Forpagtninger ogsaa har en Historie, og til demne hører det, at, da det Lovforlag, der senere blev til Loven af 25de Juni 1870, som ind i det andet Thing fredeedes under megen Anstrengelse for at faa det nævnte Thing til ikke at forandre det til den Lov, som gik ind paa Overholdet at forhøje disse Forpagtninger. — Hvad min Stilling til hele dette Punkt angaar, da ville ærede Herre erindre, at jeg hører til dem, som mene, at disse Forpagtninger væsentligst kun ere blevene brugte for at uddrage sig de Foranstaltninger, som Loven af 19de Februar 1861 fastslog til Fæsternes Døds. Og selv om det maatte være saa, at Overdragelsen af

1/4 af de ledige Fæstegaarde i Forpagtning ikke i og for sig er meget, saa er det dog alligevel en meget betydelig Del overfor det Faktum, at der for 1861 ikke var Noget, der brugte disse Forpagtninger. Jeg nævner for mit Vedkommende ikke nogen Tvivl om, at de ere blevene brugte paa den af mig nys angivne Maade. Thi det er dog i og for sig ellers høist begrundeligt, at man ikke har brugt dem fra den Tid, da de bleve indvømmede, nemlig i 1792, og indtil 1861, og at man først kom til at tænke paa, at de eksisterede, om jeg saa maa sige, i 1861. Det, at 1/4 af de siden den Tid fæstede Gaarde er bleven bortforpagtet paa langt Naalemaal, er netop derfor for mig et Vidnesbyrd om, at man for Godseiernes Vedkommende har fundet disse Forpagtninger bekvemmere end det almindelige Fæsteforhold, saaledes bearbejdet, som det blev ved Loven af 19de Februar 1861. — Der er jo neppe nogen Tvivl om, at den nævnte Lov fik de Bestemmelser, som den fik, ikke blot for at fiksere Fæstebøndernes mod visse for dem uheldige Chancer, som indeholdtes tidligere i Fæsteforholdet, men ogsaa, og det i en væsentlig Grad, for at bringe Godseierne til at overveje, om de dog ikke maatte finde det forstandigt og rigtigst at lade at skaffe Fæstevæsenet helt ud af Verden paa den eneste Maade, som vist Alle mere enige om tjener, begge Parter bedst, nemlig ved frivillige Overenskomster mellem Eier og Bruger. At dette var den Tanke, som egentlig var den ledende ved Loven af 19de Februar 1861, støtter sig ikke blot derpaa, at den nævnte Lov indeholder forskellige Bestemmelser til Fordel for Fæsterne, men ydermere derpaa, at Loven jo tillige indeholder en direkte Opmuntring for Godseieren til at afslutte Fæsteforholdet, det Forhold, hvori en stor Del af den agerbrugende Befolkning ikke tillige er Eier af den Jord, som den driver. — Jeg kan meget godt forstaa, at de Herre, som overhovedet ikke ønske nogen yderligere Lovgivning paa dette Omraade, finde det rigtigst at stemme mod Uendringensforslaget om den nye § 6, men jeg tillader mig at opfordre derimod alle de ærede Medlemmer, som ønske, at der fremdeles skal lovgives paa dette Omraade, og at man skal gaa frem ad den Vej, som dette Lovforlag